

Etiketa všedního dne - II

Autor: Mgr. Jaromír JUŘEK

Kopírování a jakékoliv další využití výukového materiálu je povoleno pouze s uvedením odkazu na www.jarjurek.cz.

K vytvoření výukového materiálu byly použity informace získané z knihy Ladislava Špačka: Malá kniha etikety pro každý den.

1. Šatna

O šatnu se v divadle, kině nebo na koncertě stará vždy muž. Odebere ženě plášť, položí ho na pult, svlékne si svůj (žena se zatím upraví), zaplatí a odvádí ženu do hlediště. **Při odchodu má muž dvě možnosti: jde-li žena s ním, nejprve pomůže ženě se obléct a pak si obléká svůj plášť. Jdeme-li do divadla s přáteli a ženy čekají na svršky ve foyer, pánové je vyzvednou, cestou se obléknou a pak pomohou do plášťů svým partnerkám.** Vždy zvolíme takové aranžmá, aby žena nemusela na muže čekat. Čeká-li muž na ženu, je to v pořádku...

Do kabátů pomáháme jen ženám; muži jen tehdy, je-li hendikepován nebo výrazně starší. Nadřízenému do kabátu nepomáháme, vypadalo by to servilně.

Muži obvykle přidržují kabát své partnerce tak, jak je to pohodlné pro ně, tedy o půl metru výš, než se to hodí ženě. Dáma riskuje vykloubení ramenních kloubů, chce-li se dostat do rukávů. Muž by se měl citlivě přizpůsobit výšce postavy své partnerky, aby jí poskytl skutečný komfort.

2. Ve společnosti si nejsme všichni rovni

Ve společnosti si nejsme všichni rovni

Při příchodu "do společnosti" především zapomeňme na ústavou zaručené právo rovnosti. Existují lidé společensky významnější a společensky méně významní, s tím se musíme smířit. Stále považujeme za ušlechtilé vytvářet komfort společensky významným osobám. Kdo to je?

Tři kategorie významnosti

Ve společnosti jsou významnějšími osobami: žena, starší a nadřízený.

Těm prokazujeme úctu, vytváříme jim komfortní podmínky (pomáháme jim do kabátu, otevíráme jim dveře, usazujeme je na čestná místa u stolu nebo v autě). K těm třetím řadíme i klienta, obchodního partnera, hosta, tedy ty, které bez ohledu na pohlaví nebo věk zahrneme do kategorie významných osob. Nade všemi kategoriemi stojí osobnosti z kategorie VIP (very important person) - ústavní činitelé, celebrity, zahraniční hosté.

Chceme-li ve společnosti uspět, musíme umět rychle identifikovat, kdo je společensky významnější a kdo méně, a z toho vycházet při všech úkonech, které nás čekají: podávání ruky, představování, usazování u stolu, vcházení do dveří a podobně. Jak si ovšem poradíme při "konfliktu principů"? Stojím-li se svým nadřízeným a přichází žena, koho mám představit komu jako prvního? Nebo jsem-li žena a vítám se se starším mužem - nabídnu mu ruku, nebo budu čekat, až to udělá on?

Funkce i věk jsou relativní, jediným pevným bodem je žena. To je znak neměnný, nezpochybnitelný a na první pohled jasný.

Další dvě kategorie jsou hodně relativní: Kdo je to vlastně "nadřízený"? Vedoucí oddělení? Ředitel odboru? Náměstek nebo sám generální? Funkce je ten nejméně významný ze všech tří principů, protože jako jediný je pomíjivý; dneska náměstek, zítra referent... Tak zvaně nadřízeného nadřadíme ženě až od úrovně ministra, teprve tam ženský princip ustoupí. V protokolárním styku s ústavními činiteli a diplomaty platí jejich nadřazenost vůči ostatním osobám, proto **představujeme hlavám států, předsedům vlád, ministrům, velvyslancům a církevním hodnostářům všechny ostatní, muže i ženy bez ohledu na věk.**

Kromě pravidla ještě použijeme zdravý rozum, a jestliže představujeme svou novou devatenáctiletou asistentku generálnímu řediteli našeho koncernu, dáme přednost šéfovi. Vždy je to na citlivé úvaze toho, kdo představuje. Věk je také relativní kategorie. Citíme-li, že věkový rozdíl je významný (jde o mladou dívku), dáme přednost muži. Není-li rozdíl v řádu desítek let, pak nestačí být jen starší než žena, muž by měl ještě splňovat atribut důstojné a ctěné zralosti, aby mohl získat přednost. Pak i žena ustoupí před přirozenou autoritou a takové osobnosti dá klidně přednost ve dveřích.

Jediný pevný bod - žena

Ve všech ostatních sporech o prioritě vítězí žena. Už tisíc let má ve společnosti výjimečné postavení a pravidla etikety s ním počítají. Žena měla ovšem v dobách Guth-Jarkovského paradoxní pozici: sice jí prokazovali úctu, ale současně se nemohla samostatně ve společnosti pohybovat bez doprovodu garde nebo manžela. Dnes má žena rovnocenné postavení s mužem, ale to muže nezabavuje povinnosti projevovat prvky galantnosti všude, kde je to jen možné.

Ženě, staršímu, nadřízenému, či hostovi prokazujeme čest tím, že je máme stále po pravé straně (na ulici, v divadle, v autě), že je uvádíme do míst jim neznámých - tam vcházíme jako první, a naopak jim dáváme přednost při vstupu do míst běžných a známých, představujeme jim jako prvním ostatní osoby, usazujeme je na nejpohodlnější místa u stolu a tak dále.

Muž nikdy nenechá zvednout spadlý předmět. V praxi se setkáme ještě s přednostmi vyplývající z domácího prostředí. Hostitel je obvykle ten, kdo vítá, nabízí ruku k pozdravu, usedá jako první, zahajuje a ukončuje setkání. Výjimku tvoří VIP návštěvy (ústavní činitelé, velvyslanci), pak i na území úřadu nebo firmy dáváme přednost hostovi.

Přednost mají ještě další kategorie: cizinci proti domácím, cizí lidé vůči našim přátelům nebo příbuzným. S cizími se zdravíme jako s prvními, s domácími a s přáteli až nakonec.

Dokumenty:

http://www.youtube.com/watch?v=qnNIFkC_GN8

<http://www.rancer-petr.cz/clanky/vlastni/38-tv-serial-etiketa>

3. Klobouk a čepice

Při vstupu do místnosti muž vždy smekne klobouk, ale i jakoukoli jinou čepici. Žena si může klobouk ponechat.

Smeknutí klobouku nebo čepice vychází ze starého rytířského zvyku, kdy se rytíři zdravili sejmutím přilbice při setkání nebo tak zdravili při vstupu do obydlí. Tím dávali najevo důvěru k prostředí, ve kterém se ocitli.

Dříve se smekal klobouk při zdravení, představování, vstupu do místnosti. Jiná pokrývka hlavy než klobouk se při pozdravu nesmeká, ale při vstupu do místnosti muž smekne klobouk i čepici, a to jakoukoli, i baseballovou nebo sportovního kulicha. Někdy panuje přesvědčení, že sportovní čepice se nemusejí odkládat - není to tak, jde o pokrývku hlavy jako je každá jiná. Žák smeká pokrývku hlavy při vstupu do budovy školy. Vstupuje-li muž do firmy nebo úřadu, smeká už ve dveřích budovy, ne až ve své kanceláři. Budovou úřadu už prochází prostovlasý a zdraví pozdravem „dobrý den“ a úklonou hlavy. **Nesmekáme jen při vstupu do rozlehlých veřejných prostor**, jako jsou obchodní domy, nádražní haly, letiště, nesmekáme v dopravních prostředcích, jako v tramvaji a autobusu. **Smekáme všude tam, kde si našeho vstupu všimnou:** v čekárně u lékaře, v budově školy, úřadu, firmy, v restauraci. Ženy a dívky se nemusejí tohoto pravidla držet tak striktně, odložit klobouk nebo čepici pro ně znamená jít si upravit účes, proto odkládají pokrývku hlavy až tam, kde mají příležitost se upravit, ve třídě, v restauraci na toaletě, ve své kanceláři. V klobouku může žena setrvat i ve společenském prostředí, odkládá ho však při jídle (stejně jako rukavičky) a v divadle, pokud nesedí v lóži. Muži smekají jakoukoli pokrývku hlavy, když je vztyčována státní vlajka nebo se hraje státní hymna, při modlitbě, a potkáme-li pohřební průvod. Na ženy se vztahují stejná pravidla jako na muže, když mají na hlavě „unisex“ čepici (baseballovou čapku, kulicha).

4. Chůze do/ze schodů

Chůze do schodů byla oříškem už za Gutha-Jarkovského. Ten (na počátku minulého století) píše, že „při dnešní módě krátkých sukni není možné, aby do schodů šel muž za ženou“. Uvádí doslova: „Na schodech nahoru jde napřed pán, před dámou, kdežto po schodech dolů má přednost dáma.“ Pravda, muž by tehdy byl mohl zahlédnout kotník, ti šikovnější i lýtko! Krásný příklad, jak se etiketa vyvíjí a klade větší důraz na praktické stránky života. Dnes se jednoznačně řídíme pravidly bezpečnosti a komfortu společensky významnější osoby. **Do schodů jde první žena, muž za ní, aby jí poskytl oporu, kdyby zavravorala. Ze schodů jde muž jako první, tedy opět níž.** Jak si ale poradíme s tímto pořadím, má-li žena opravdu krátké sukně, ne ty, které uváděly do rozpaků Gutha-Jarkovského? Neváhejme, pánové, pořadí zůstane stejné, i v tomto případě (někteří se lišácky usmějí - spíš právě v tomto případě) jde muž za ženou. Je ovšem taktní; nejde o šest schodů níž, ale těsně za ženou, aby její rozpaky snížil na minimum. Ze schodů jde muž jako první ne proto, aby byl dřív v cíli, jak se mnohdy pánové domnívají, ale proto, aby, neustále lehce pootočen k dámě, jí poskytoval oporu. **Vždy nabídneme oporu při scházení ze**

schůdků vlaku, auta, letadla, autobusu. Žena se sama rozhodne, zda nabízenou oporu přijme. Záleží na jejím věku, kondici, výšce podpatků, šířce a délce sukně, výšce schodů a podobně.

5. Deštník

V dešti je na muži, aby se postaral o pohodlí váženější osoby. **Deštník tedy nese muž**, a to tak opatrně a dostatečně vysoko, aby ženě nezpůsobil místo komfortu újmu na účesu. Muži a ženy mají rozdílné vnímání světa kolem sebe a z toho vyplývají někdy problémy. Zatímco muž chápe cestu do divadla jako úkol, a proto roztáhne deštník a vyrazí přímočaře k divadlu, pro ženu je každá procházka příležitostí ke sledování okolního světa. Periferním viděním vnímá lidi, výkladní skříně, plakáty, a pokud ji něco zaujme, zastaví se, aby si objekt zájmu blíže prohlédla. Často se stává, že muž ani nezaregistruje, že žena stojí před výlohou s parfémů a mokne, kdežto on pokračuje v plnění úkolu - cestě do divadla. Společenská pravidla s tím počítají a nabízejí řešení: **pod deštníkem se žena může do muže zavěsit vždy**, bez ohledu na vztah, jaký je mezi nimi. Jde o čistě technické opatření (aby muž měl ženu stále „pod kontrolou“), nikoliv o demonstraci intimního vztahu. Potkáme-li tedy pana ředitele s jeho asistentkou za slunečného dne, jak do sebe zavěšení odcházejí na oběd, může nás napadnout leccos, pokud však prší a pan ředitel nese deštník, nesmí nás napadnout nic.

Dokumenty ke shlédnutí:

<http://www.rancer-petr.cz/clanky/vlastni/42-tv-serial-etiketa-34-43dil>

<http://www.youtube.com/watch?v=rwpqJP71j60>

 Obsah

 1. Šatna	2
 2. <i>Ve společnosti si nejsme všichni rovni</i>	2
 3. Klobouk a čepice	3
 4. Chůze do/ze schodů	3
 5. Deštník	4